

เงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดีย
ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534)

นางสาวปฐมมา ทองศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-6056-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SUPPORTIVE CONDITIONS FOR THE AUGMENTATION OF THAILAND-INDIA RELATIONS
IN THE ERA OF GENERAL CHATCHAI CHOONHAVAN, 1988-1991

Miss Patama Thongsiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Sciences

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-6056-6

481711

ปฐมา ทองศิริ : เงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในสมัย
 รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534). (SUPPORTIVE CONDITIONS FOR THE
 AUGMENTATION OF THAILAND-INDIA RELATIONS IN THE ERA OF GENERAL
 CHATCHAI CHOONHAVAN, 1988-1991) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ปณิธาน วัฒนายากร,
 อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ. สุรัตน์ โหราชัยกุล 135 หน้า. ISBN 974-17-6056-6.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงเงื่อนไขที่ส่งผลเกื้อกูลต่อการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534) ทั้งนี้ได้เน้นศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของประเทศไทยและการดำเนินความสัมพันธ์กับอินเดียในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งได้ตอบคำถามการวิจัยด้วยสมมุติฐานในการวิจัยว่า เงื่อนไขสองประการ คือ การคลี่คลายของสงครามเย็น และการแผ่ขยายทุนนิยมเสรีนิยมทำให้ประเทศไทยและอินเดียปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไปในแนวทางทุนนิยมมากขึ้น เป็นเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

จากการศึกษาพบว่าเงื่อนไขทั้งสองประการได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในช่วงเวลาดังกล่าวเพิ่มพูนขึ้นมาก เงื่อนไขดังกล่าวเป็นโอกาสและเป็นแรงผลักดันให้ประเทศไทยมีความต้องการพัฒนาเศรษฐกิจให้เชื่อมโยงสู่ระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากขึ้นและได้เสริมมิติเศรษฐกิจในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศ อีกทั้งส่งผลให้อินเดียปรับนโยบายเศรษฐกิจให้มีลักษณะเสรีมากขึ้นให้สอดคล้องกับการขยายตัวของทุนนิยมโลก

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....
 สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....
 ปีการศึกษา 2548.....

ลายมือชื่อผู้คิด..... ปฐมา ทองศิริ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4581138924 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD: INDIA-THAILAND / THAILAND-INDIA / ECONOMIC RELATIONS / FOREIGN POLICY

PATAMA THONGSIRI : SUPPORTIVE CONDITIONS FOR THE AUGMENTATION OF THAILAND-INDIA RELATIONS IN THE ERA OF GENERAL CHATCHAI

CHOONHAVAN, 1988-1991. THESIS ADVISOR :ASSOC. PROF. PANITAN

WATTANAYAGORN, Ph.D., THESIS COADVISOR : SURAT HORACHAIKUL, 135 pp.

ISBN 974-17-6056-6

This thesis analyzes the conditions that were conducive to the improvement in Thai-Indian relations during the Chatchai Choonhavan administration, 1988-1991. It argues that political and economic changes in the international system contributed to this improvement. More specifically, it insists that the two important factors for the improvement in Thai-Indian relations are (1) the waning of the Cold War and (2) the powerful spread of liberal capitalism at the global level.

The study finds that these two factors helped foster closer ties between Thailand and India during the said period. They influenced Thailand to link its economy with the international economic system more intensively and pushed the Indian economy in the liberal direction in accordance with global capitalism. They were the necessary conditions for closer Thai-Indian relations.

Department International Relations
 Field of study International Relations
 Academic year 2005

Student's signature..... Patama Thongsiri

Advisor's signature..... Assoc. Prof. Panitan Wattanayagorn

Co-advisor's signature..... Surat Horachaiikul

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความเมตตา กรุณา และความช่วยเหลือของ ศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์สุรัตน์ โหระชัยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ซึ่งสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อภิญาภา รัตนมงคลมาศ ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรวิศ ชัยนาม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาชี้แนะ ดิชม และตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่มีเพียงแต่จะให้ความรู้ทางวิชาการแต่ยังให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณคุณพ่อ-คุณแม่ และครอบครัวซึ่งสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน และขอบคุณเพื่อนๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้องทุกคนที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และห่วงใยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำนิยามเชิงปฏิบัติการ.....	8
1.3 สำนวนวรรณกรรม.....	10
1.4 สมมุติฐานในการศึกษา.....	17
1.5 กรอบความคิด.....	17
1.6 ขอบเขตการศึกษา.....	18
1.7 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	18
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
1.9 วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล.....	19
2.0 วิธีการนำเสนอ.....	19
2. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียระหว่างสงครามเย็นจนถึง ค.ศ. 1988.....	20
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในช่วงสงครามเย็น.....	20
2.2 ปัจจัยภายในประเทศที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ อินเดีย.....	24
2.2.1 ปัจจัยภายในประเทศไทย.....	24
2.2.2 ปัจจัยภายในประเทศอินเดีย.....	25
2.3 ปัจจัยภายนอกทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาคที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทยกับอินเดีย.....	29
2.4 ปัญหาอุปสรรคในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในช่วงสงคราม เย็น.....	35
2.4.1 สงครามเกาหลี.....	35

	หน้า
2.4.2 การก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาแห่งประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Southeast Asian Treaty Organization – SEATO).....	36
2.4.3 สงครามเวียดนาม.....	38
2.4.4 วิกฤตการณ์กัมพูชา.....	40
2.5 สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียดั้งแต่ ค.ศ. 1947-1985.....	45
2.6 พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดียในระหว่าง ค.ศ. 1985-1988.....	46
3. การปรับเปลี่ยนนโยบายและท่าทีของประเทศไทยในช่วงปลายสงครามเย็นและความสัมพันธ์กับอินเดีระหว่าง ค.ศ. 1988-1991.....	50
3.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศในช่วงปลายสงครามเย็น.....	50
3.2 การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงปลายสงครามเย็น.....	54
3.2.1 นโยบายภายในประเทศ: นโยบายเศรษฐกิจ.....	56
3.2.2 นโยบายต่างประเทศ.....	64
3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอินเดีระหว่าง ค.ศ. 1988-1991.....	71
3.4 สรุปการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงปลายสงครามเย็น (ค.ศ. 1988-1991).....	76
4 บทสรุป วิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ.....	80
รายการอ้างอิง.....	99
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก.....	113
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	135